

Rekrutteringsutfordringer i revisjonsbransjen

Hva påvirker bachelorstudenters valg av masterstudium?

Verken høy startlønn og høy arbeidsmengde er utslagsgivende for bachelorstudenters valg av masterprogram. Studentenes sosiale omgangskrets har imidlertid stor betydning for deres valg av studium – men få i omgangskretsen anbefaler dem å velge MRR-studiet.

Master i Regnskap og Revisjon
Sander Husebø
Associate PwC

Master i Regnskap og Revisjon
Johan Kosmo Larsen
Associate KPMG

Det var noe av det vi fant i en kvantitativ studie basert på en spørreundersøkelse blant 923 studenter på alle handelshøyskolene i Norge.

Revisorforeningens omdømmekampanje

Revisjonsbransjen har endret seg mye de siste årene, og er i stadig utvikling. Fokus på likestilling, mangfold og utvikling har stått sentralt og vært med på å endre bransjen. Revisors oppgaver blir også stadig flere i takt med utviklingen i samfunnet. De siste årene med økt fokus på bærekraft og digitalisering har gitt revisjonsbransjen nye muligheter og flere arbeidsoppgaver. Til å møte det økende behovet trenger selskapene å få utdannet og ansatt flere revisorer, noe som viser seg å være en utfordring.

I 2022 startet Revisorforeningen en omdømmekampanje for å gjøre bransjens omdømme sterkere. I forbindelse med kampanjen gikk Revisorforeningen og de fem største revisjonsselskapene i Norge sammen til mediene med budskapet om at de trenger 5000 nye revisorer de neste fem årene. Økt etterspørsel etter arbeidskraft kombinert med høy turnover, fører til at personer med rele-

vant utdanning vil være svært attraktive de neste årene. En skulle derfor tro det var rift om studieplassene på MRR-studiene, men det er ikke tilfellet i dag. Mens revisjonsselskapene sliter med å ansette nok revisorer, er situasjonen for utdanningsinstitusjonene at de ikke fyller opp alle studieplassene på MRR-programmene.

Få med spesialisert utdanning

Bransjens utfordring er altså ikke kun å tiltrekke seg revisorer til å fylle arbeidsplassene. Den sliter også med å få studenter til å ta spesialisert utdanning. Revisjonsselskapene ansetter nå studenter med ulike masterutdanninger (master i finans, master i økonomi og administrasjon, m.m.), samt studenter med kun bachelorutdanning. Disse kan arbeide som revisor, men kan ikke signere på oppdrag eller få tittelen statsautorisert revisor, før de har fullført MRR-studiet. Dersom revisjonsselskapene ønsker å ansette flere med MRR-bakgrunn, må det først bli mer attraktivt å ta MRR-studiet.

Revisorforeningens omdømmekampanje er det første steget for å nå målsettingen om 5000 nye ansatte i løpet av

de neste fem årene. Meningen er at den skal legge et godt grunnlag for en senere rekrutteringskampanje.

Hva bachelorstudentene innen økonomifag tenker om å velge MRR som studieretning

I samsvar med teorien om planlagt atferd viser våre funn at bachelorstudentenes holdninger, subjektive normer og opplevd atferdskontroll har evne til å predikere hvilken intensjon de har til å velge MRR-studiet. Subjektive normer omhandler påvirkning fra personens sosiale omgangskrets, mens opplevd atferdskontroll reflekterer personers egen oppfatning av hvor lett eller vanskelig det er å utføre en atferd. I vår studie handlet det om i hvor stor grad bachelorstudentene vet om de har ferdighetene og personligheten som passer til å kunne velge MRR.

Våre analyser viste at 32,8 % av endringene i intensjonen kan forklares av disse tre faktorene. Resultatene indikerer at studentenes ønske om å studere MRR er sterkere hvis studentene har en positiv holdning, blir anbefalt av sin sosiale krets, og opplever at de har det som skal til for å gjøre det bra på studiet.

Studien

I vår avsluttende del av master i regnskap og revisjon ved Nord universitet, undersøkte vi hvilke faktorer som påvirker bachelorstudenter til å velge en master i regnskap og revisjon (Larsen & Husebø, 2023). Oppgaven er skrevet i samarbeid med TRANSACT-prosjektet ved Nord universitet¹.

Våren 2023 gjennomførte vi en kvantitativ studie basert på en spørreundersøkelse blant 923 studenter på alle handelshøyskolene i Norge. Respondentene er primært bachelorstudenter i ulike aldre og i ulike løp av utdannelsen. Selve studien er basert på det teoretiske rammeverket til Icek Ajzen, teorien om planlagt atferd (Ajzen, 2005). Denne går ut på at de tre faktorene holdning, subjektive normer og hvordan studentene opplever egne ferdigheter, kan forklare hvorfor studentene ønsket å studere MRR.

Gjennom teorien testet vi åtte hypoteser hvor vi undersøkte de bakenforliggende faktorene som kan forklare studentenes valg om å studere en master i regnskap og revisjon. Lignende studier er tidligere gjennomført i USA, New Zealand og Sverige. Gjennom egne analyser sammenlignet vi resultatene opp imot disse tidligere forskningsartiklene for å undersøke forskjellene mellom landene. Det er til dels store forskjeller mellom landene med hensyn til kravene for å få autorisasjon som revisor, som igjen preger hvordan utdanningskravene er bygget opp. Vi har dermed tilpasset studien mot en norsk kontekst, med internasjonal forankring bak hovedfunnene.

¹ Forskningsprosjekt «Transformative Capabilities of Accounting Profession: Study of Small and Medium-sized Accounting Practices», finansiert av Forskningsrådet, prosjektnummer 301717.

Holdningene til masterprogrammet

I vår studie så vi først på de indre holdningene til studentene, hvor studenter som svarer at de synes MRR-utdannelsen er spennende, gir gode jobbmuligheter og mulighet til å stige i gradene, har stor intensjon om å studere MRR. Deretter så vi på de ytre holdningene, som omhandler startlønnen etter endt master, hvilken lønn studenten kan oppnå senere ved å studere MRR, og at MRR krever en høy arbeidsmengde. Svarene fra bachelorstudentene viser, noe overraskende, at verken høy startlønn og høy arbeidsmengde er utslagsgivende for deres valg av masterprogram.

Selv om vår undersøkelse avdekket at 48 % av studentene hadde positive holdninger til studiet, så vi samtidig at bare 16 % av bachelorstudentene kommer til å søke seg til MRR. Dette viser at holdningene ikke er utslagsgivende for det lave søkerantallet, og at utfordringene ligger et annet sted. Resultatene fra studien

tyder også på at desto yngre og tidligere i studieløpet studentene er, desto større mulighet har man til å påvirke dem i valg av masterprogram. Studenter på sitt første og andre år på sin bachelor i økonomi, hadde nemlig høyere intensjon om å studere MRR, sammenlignet med studentene på tredje året.

Sosiale normer – størst påvirkningskraft

For å kunne bedre omdømmet er det viktig å se på hva som faktisk påvirker studentenes valg av karriere. I vår oppgave fant vi med solid overvekt at sosiale normer (påvirkning fra studentens sosiale omgangskrets) har stor betydning for valgene til studentene. Her viser resultatene fra undersøkelsen at foreldre, medstudenter og venner påvirker studentene i veldig stor grad. Samtidig viste resultatene at få innen denne gruppen anbefaler studentene til å velge MRR. Studentenes sosiale omgangskrets har dermed en påvirkning på valg

av studieprogram, men få anbefaler dem å velge MRR. Funnene bør være bekymringsverdige, både for institusjonene og bransjen, da de indikerer at omdømmet og oppfatningen av MRR i den brede befolkningen er dårlig. Det vil si at selv om revisjonsbransjen kan ha lyktes med å nå ut til studentene om karrieremulighetene innen revisjon, har de ikke klart å nå ut til de som har mulighet til å påvirke studentene til å velge MRR-studiet.

Stemplet

De store mediehusene som Dagbladet og VG har vært med på å skape et bilde av revisoren, med utsagn som:

«Det klassiske bildet av en revisor er en grå, kjedelig og nærmest pertentlig middelaldrende mann. Det er et bilde som passer godt for bransjen» og «Mange anser dem for å være de kjedeligste av de kjedelige. Men revisorer og regnskapsførere kan ikke noe for det» (Djurve, 2002) og VG (2003).

Selv om sitatene er noen år gamle, har dette har vært med på å sette et slags stempel på bransjen som helhet i negativ forstand. Mange av disse karakteristikkene påvirker nok antagelig studentene for hva de tenker om revisjonsbransjen.

Slike overskrifter i store norske aviser har antagelig bidratt til å skape et dårlig bilde av bransjen og gitt den et dårlig omdømme. Dette inntrykket av hva en revisor «er» vil nok fortsatt henge igjen hos mange.

Har studentene nok informasjon om studiets innhold?

Den siste faktoren vi undersøkte var om studentene mener de har det som skal til for å gjøre det godt på MRR-studiet (opplevd atferdskontroll). Her undersøkte vi i hvilken grad studentene tror at de har de nødvendige ferdighetene for å gjøre det godt på MRR-studiet. Svarene fra undersøkelsen viste at en stor andel av studentene svarte «*vet ikke*»

nøytralt» på disse spørsmålene. Bachelorstudentene vet ikke om de har ferdighetene eller personligheten som passer til å kunne velge MRR, noe som tyder på at de ikke har nok informasjon om studiet. Samtidig viste analysene våre at intensjonen om å studere MRR øker med graden av opplevd atferdskontroll. Dette indikerer at for å rekruttere flere studenter til MRR, må kunnskapsnivået om innholdet i studiet og hva som kreves for å gjennomføre det, øke. Et interessant funn i denne sammenhengen er at flere studenter (84 %) antok at studiet er veldig tallfokuseret. Ut fra våre egne erfaringer med studiet, viser dette at flere studenter har en noe feil oppfatning av hva studiet egentlig innebærer. Det kan føre til at flere ikke tror de har ferdighetene eller personligheten til å kunne ta studiet.

Studentenes sosiale omgangskrets har stor betydning for deres valg av studium.

Hva betyr funnene?

Funnene fra analysen viser at alle de tre faktorene påvirker intensjonen om å velge MRR-studiet, hvor den sosiale omgangskretsen til studentene er den faktoren som har sterkest sammenheng med intensjonen. Når det gjaldt startlønn og et studium med høy arbeidsmengde (ytre holdninger), så vi ingen sammenheng med intensjonen til studentene. For de indre holdningene (spennende studium, muligheter til å stige i gradene og gode jobbmuligheter) fant vi at studentene svarte relativt høyt, noe som viser at det ikke er et omdømmeproblem blant studentene. Sosiale normer som hadde sterkest innvirkning på intensjonen, viste samtidig at få studenter oppfattet at deres sosiale omgangskrets aktivt anbefalte dem til å velge MRR, slik at noe av omdømmeproblemet ligger hos studentenes sosiale omgangskrets. Vi fant også at flere studenter følte de ikke kunne svare på spørsmålene knyttet til om deres personlighet og ferdigheter var passende for studiet, noe som kan peke i retning av at studentene ikke har nok kunnskap om studiet før de tar valget. Våre funn forteller oss dermed at forståelsen av studiet blant studentenes sosiale omgangskrets ikke er god nok, samtidig som studentene har for lite kunnskap om hva

studiet innebærer til at de føler seg trygge nok til å velge det. Funnene kan være nyttige for å vite hva man skal fokusere på for å rekruttere flere studenter.

Resultatene fra analysen – forstå handlingsmønstrene til dagens unge

Basert på resultatene fra analysene våre, bør revisjonsbransjen fokusere på å øke omdømmet for å nå rekrutteringsmålene. Gjennom å forstå hvilke holdningsmønstre som ligger hos studentene, og hvilke sosiale påvirkningsfaktorer som ligger bak intensjonen om å studere MRR, kan utdanningsinstitusjonene fokusere på å øke omdømmet gjennom de faktorene som har noe å si for studentens valg av studiet. Gjennom å bevisstgjøre studentens sosiale omgangskrets om hva masterutdannelsen går ut på og øke forståelsen rundt revisors arbeidsoppgaver, vil man kunne øke intensjonen til studentene. Analysen vår viser at mange svarer nøytralt på spørsmålene rundt opplevd atferdskontroll. Vi vil dermed oppfordre utdanningsinstitusjonene til å være med på å øke kunnskapsnivået til bachelorstudentene rundt innholdet i MRR, og hvilke muligheter det gir studentene.

Kildeliste:

Ajzen, I. (2005). *Attitudes, Personality and Behaviour*. Maidenhead: McGraw-Hill Education

Djurve, A. (2002, 14.06.2002). Dårlig revisjon. *DagensNæringsliv*.

Larsen, J.K. og Husebø, S. (2023). Rekruttering til Master i Regnskap og Revisjon: En analyse av faktorer som påvirker studenters valg av masterprogram. (Masteroppgave). Hentet fra: <https://nordopen.nord.no/nord-xmlui/bitstream/handle/11250/3095293/LarsenHusebo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

VG. (2003, 25.02.2003). Født som tørrpinner. VG. Hentet fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/J1oyJJ/foedt-som-toerrpinner>